

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 6 czerwca 2023 r.

Opinia do ustawy o kolejnym dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów

(druk nr 999)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa wprowadza kolejne w bieżącym roku dodatkowe roczne świadczenie pieniężne, w wysokości najniższej emerytury obowiązującej od 1 marca roku, w którym dodatkowe świadczenie jest wypłacane¹⁾. Świadczenie ma przysługiwać na stałe, corocznie, nie zaś epizodycznie. Czternastka ma stanowić po 13. emeryturze, kolejne dla emerytów i rencistów świadczenie pieniężne, zwane czasem czternastą emeryturą, które pozostaje wprowadzić w związku z wysokością pobieranej emerytury, jednak nie stanowi ściśle czternastej emerytury ze względu na przyjętą zasadę ustalania wysokości tego świadczenia. Czternaste świadczenie dla osób pobierających emeryturę tj. świadczenie podstawowe, o którym mowa w art. 2 (przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń) w wysokości do 2900 zł – będzie wynosiło tyle, ile wysokość najniższej emerytury brutto, natomiast dla osób, których wysokość świadczenia emerytalnego podstawowego, przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń, przekracza kwotę 2900 zł – świadczenie będzie odpowiadało wysokości najniższej emerytury, obowiązującej od dnia 1 marca roku, w którym jest wypłacane dodatkowe świadczenie, pomniejszonej o kwotę różnicy między kwotą wysokości otrzymywanego świadczenia podstawowego (o którym mowa w art. 2), przed dokonaniem odliczeń, potrąceń i zmniejszeń a kwotą 2900 zł (art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2).

¹⁾ aktualnie 1588, 44 zł.

Świadczenie nie będzie przyznawane, jeżeli jego wysokość ustalona zgodnie z w/w zasadami byłaby niższa niż 50 zł (art. 3 ust. 2).

Zakres podmiotowy ustawy obejmuje uprawnionych do emerytur i rent w systemie powszechnym, ubezpieczenia społecznego rolników oraz zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych. Ponadto ustawa przyznaje świadczenie pobierającym emerytury pomostowe, świadczenia i zasiłki przedemerytalne, renty socjalne, nauczycielskie świadczenia kompensacyjne, rodzicielskie świadczenia uzupełniające, świadczenia pieniężne przysługujące cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych oraz renty inwalidów wojennych i wojskowych (art. 2).

Dodatkowe świadczenie nie przysługuje osobom, którym prawo do świadczeń określonych w art. 2 zostało zawieszona na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty dodatkowego świadczenia. (art. 3 ust. 4).

Ustawa zawiera możliwość określenia przez Radę Ministrów wyższej kwoty kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego (por. art. 3 ust. 3, ust. 6 i 7).

W razie zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia podstawowego, wymienionego w art. 2, osobie uprawnionej będzie przysługiwać jedno kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne, przy ustalaniu prawa do niego i jego wysokości przyjmuje się sumę wypłacanych świadczeń (art. 4). Jedno świadczenie będzie przysługiwać również do renty rodzinnej, do której uprawniona jest więcej niż jedna osoba. Świadczenie to zostanie proporcjonalnie podzielone na osoby uprawnione do renty rodzinnej. W przypadku gdy do renty rodzinnej uprawniona jest więcej niż jedna osoba i przynajmniej jedna z nich uprawniona jest do renty socjalnej, kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne pobierane z tytułu renty rodzinnej będzie podlegało podziałowi odpowiednio do liczby osób uprawnionych do renty rodzinnej, z wyłączeniem uprawnionych do renty socjalnej. Osobie (osobom) wyłączonym z liczby osób uprawnionych do renty rodzinnej będzie przysługiwało kolejne dodatkowe roczne świadczenie pieniężne z tytułu przysługującego prawa do renty socjalnej (art. 5).

Kolejne dodatkowe roczne świadczenia pieniężne będzie przyznawane z urzędu, na podstawie decyzji, w terminie wypłaty świadczeń podstawowych, określonym przez Radę Ministrów, w przepisach wydanych do 31 października danego roku (art. 6). Decyzje wydaje i wypłaca świadczenie organ właściwy dla świadczeń, o których mowa w art. 2 (art. 7 ust. 1). W razie zbiegu prawa do dodatkowych świadczeń, które są wypłacane przez dwa organy,

emerytalno-rentowe, decyzje wydaje w sprawie kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia wydaje i wypłaca je Zakład Ubezpieczeń Społecznych (art. 7 ust. 2).

Od decyzji organu wypłacającego pieniężnego przysługują środki odwoławcze zawarte w przepisach dotyczących świadczeń podstawowych wymienionych w art. 2 (art. 7 ust. 5).

Kwota czternastego rocznego świadczenia pieniężnego w tym roku nie wpłynie negatywnie na uprawnienia osób ubiegających się o dodatek mieszkaniowy, świadczenia z pomocy społecznej, zasiłek rodzinny czy dodatek rodzinny, świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji lub ulgę rehabilitacyjną. Z kwoty świadczenia nie dokonuje się potrąceń i egzekucji (art. 8–10). Świadczenie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych oraz jest objęte składką na ubezpieczenie zdrowotne (art. 11).

II. Przebieg prac legislacyjnych

Rządowy projekt ustawy wpłynął do Sejmu 17 maja 2023 r. (druk nr 3240). I czytanie projektu odbyło się na 76. posiedzeniu Sejmu, następnie skierowano go do Komisji Polityki Senioralnej oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Sprawozdanie Komisji zawarto w druku nr 3270 – wprowadzono do niego kilka uściśleń legislacyjnych (por. art. 3 ust. 7, art. 7 ust. 3). II czytanie przeprowadzono na 76. posiedzeniu Sejmu. Ponieważ zostały zgłoszone poprawki, projekt skierowano do Komisji Polityki Senioralnej oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Poprawki dotyczyły: wysokości dodatkowego świadczenia (zróżnicowania w zależności od wysokości otrzymywanej emerytury – zniesienie ograniczenia kwotą 2 900 zł), zniesienie limitu 50 zł dla wysokości najniższego dodatkowego świadczenia, przeniesienie kosztów obsługi świadczenia na ZUS i KRUS, nie zaś na budżet państwa.

Sprawozdanie Komisji (druk nr 3270-A) zawiera wniosek o odrzucenie wszystkich poprawek. Sejm poprawki odrzucił i przyjął ustawę 436 głosami za, przy sprzeciwie 12 oraz 6 głosach wstrzymujących się.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z wyjątkiem przepisu art. 20 pkt 1 i 2 oraz art. 24 i art. 25 (ustawy z dnia 9 stycznia 2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz. U. z 2022 r. poz. 2575), które wchodzi w życie 1 stycznia 2024 r. , a także art. 14 ust. 3 i art. 20 pkt 3 , dotyczących pozyskiwania danych osobowych, które wchodzi w życie 1 stycznia 2025 r.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zasadniczych zastrzeżeń legislacyjnych, warto jednak zwrócić uwagę na dwie kwestie.

1) art. 3 ust. 3 oraz ust. 6 i 7 dotyczą zasad ustalania wysokości czternastego świadczenia, w ustawie zostały przeniesione do rozporządzenia, podczas gdy te kwestie powinny być regulowane przepisami ustawowymi. Podobnie w art. 6 ust. 3 i 4.

2) w art. 8 wymienia się ustawy, w których „czternastka” nie będzie wliczana do dochodu, podobnie w art. 9, który również stanowi o niewliczaniu kwoty czternastki do dochodu, należałoby rozważyć dodanie w art. 8 pkt 1a oraz skreślenie art. 9:

Propozycja poprawek:

1) w art. 8:

a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 390, 658 i 852);”;

b) skreśla się pkt 3;

3) po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:

„Art. 8a. Kwoty dodatkowego świadczenia nie wlicza się do kwoty, o której mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2023 r. poz. 156 i 535).

4) skreśla się art. 9.

Bożena Langner

Główny legislator